

Αφιέρωμα

«Λύση η ενέργεια από ΑΠΕ»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΙΜΠΡΑΗΜ*

«Οι συγκεκριμένες και μετρήσιμες δεσμεύσεις που έχουμε αναλάβει, τόσο για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου όσο και για τη διεύρυνση της χρήσης πηγών ανανεώσιμης ενέργειας, για ακόμη μία φορά θέλω να τονίσω ότι θα τηρηθούν στο ακέραιο». Έτσι δήλωσε ο Έλληνας πρωθυπουργός, Κώστας Καραμανλής, κατά τη συνάντησή του με τους Έλληνες επιστήμονες, οι οποίοι συμβραβεύτηκαν με το Νόμπελ Ειρήνης για το 2007.

Είναι όμως πραγματικά αυτή η αλήθεια; Η χώρα μας θα εκπληρώσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις –και αν ναι, τότε ποιες είναι αυτές; Ας μην ξεχνάμε ότι η Ελλάδα ανήκει στις ελάχιστες αναπτυγμένες χώρες που έχουν την (ανήθικη) υποχρέωση να περιορίσουν την αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε 25% έως το 2010 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Ακόμα και αυτόν όμως τον στόχο η χώρα μας δύσκολα θα καταφέρει να τον τηρήσει. Η Ελλάδα ήδη από το 2006 έχει αυξήσει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα κατά 24,6%, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπει ότι με τα υπάρχοντα μέτρα της κυβέρνησης οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα αυξηθούν τελικά κατά 34,7% έως το 2010. Αντίστοιχα, για το έτος 2008 η Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Ανάπτυξης, θα καλύψει το 8,4% της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, όταν σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία προβλέπεται για το 2010 αντίστοιχος στόχος της τάξης του 20,1%.

Η ελληνική κυβέρνηση δείχνει ανίκανη να αντιληφθεί ότι η ενεργειακή πολιτική και η κλιματική πολιτική αποτελούν τις διαφορετικές όψεις του ίδιου νομίσματος. Την ίδια στιγμή που ο Έλληνας πρωθυπουργός δηλώνει βέβαιος ότι η χώρα μας θα εκπληρώσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις για την ανάπτυξη των ΑΠΕ και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η γραφειοκρατία του ΥΠΕΧΩΔΕ ουσιαστικά απαγορεύει την εγκατάσταση νέων συστημάτων ΑΠΕ και το ΥΠΑΝ σχεδιάζει την κατασκευή νέων ανθρακικών και πετρελαϊκών σταθμών.

Αντίστοιχα συμπτώματα «σχιζοφρένειας» παρουσιάζει και η ΔΕΗ. Ο διευθύνων σύμβουλος του μεγαλύτερου ρυπαντή στην Ελλάδα, κ. Αθανασόπουλος, ζήτησε πλήρη απελευθέρωση των τιμολογίων. Η αύξηση αυτή αποτελεί, σύμφωνα με τη ΔΕΗ, τον μοναδικό τρόπο για την αποκατάσταση των οικονομικών ζημιών που προκαλεί η αύξηση των τιμών των καυσίμων και των εισαγωγών ενέργειας, καθώς και το κόστος της αγοράς δικαιωμάτων ρύπανσης. Την ίδια στιγμή όμως η ΔΕΗ σχεδιάζει την κατασκευή νέων πετρελαϊκών σταθμών στα νησιά του Αιγαίου (π.χ. Ρόδος, Λέσβος) και νέων ανθρακικών μονάδων στην ηπειρωτική Ελλάδα, αγνοώντας πλήρως τα τεράστια περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που προσφέρει η εξοικονόμηση ενέργειας.

Το μέλλον για τη δεύτερη περίοδο –μετά το 2012– του Κιότο προδιαγράφεται ακόμα πιο δυσοίωνο. Η Ελλάδα για το 2020 θα πρέπει να παράγει το 18% της τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ΑΠΕ, ενώ προκειμένου να συμβάλει στην ευρωπαϊκή προσπάθεια για μείωση των αερίων του θερμοκηπίου κατά 30% έως το 2020, η Ελλάδα θα πρέπει να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 4% (σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005) για τους τομείς που δεν καλύπτονται από το σύστημα εμπορίας ρύπων (π.χ. μεταφορές) και 36% για τους τομείς που καλύπτονται (π.χ. ηλεκτροπαραγωγή). Επιπλέον, το δικαίωμα ρύπανσης για κάθε εταιρεία δεν θα παραχωρείται δωρεάν από το ΥΠΕΧΩΔΕ, αλλά θα δημοπρατείται. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να επιβαρύνει ακόμα περισσότερο τη ΔΕΗ, καθώς η εταιρεία εκπέμπει περισσότερους από 50 εκατ. τόνους διοξειδίου του άνθρακα ετησίως.

Απομένει λοιπόν να δούμε: θα αντιληφθεί επιτέλους η ελληνική κυβέρνηση ότι ο μοναδικός τρόπος για να συμβάλει η Ελλάδα στην καταπολέμηση των κλιματικών αλλαγών και να εξασφαλίσει ενεργειακή επάρκεια είναι η εξοικονόμηση ενέργειας σε συνδυασμό με τις ΑΠΕ, ή θα συνεχίσει τη σημερινή ενεργειακή πολιτική με καταστροφικές επιπτώσεις για το περιβάλλον, την εθνική οικονομία και την κοινωνία;

* Υπεύθυνος εκστρατείας της GREENPEACE για την ενέργεια και τις κλιματικές αλλαγές

Πράσινο 24ωρο

Καθημερινές αλλαγές (σύμφωνα με επιστημονικές έρευνες) για να συμβάλουμε στη σωτηρία του πλανήτη

08.00 Ξυπνήστε με το παραδοσιακό... ντριν. Πετάξτε το ηλεκτρονικό και υιοθετήστε κουρδιστό ρολόι που δεν καταναλώνει ηλεκτρικό ρεύμα.

08.30 Μην αφήνετε το νερό να τρέχει όταν πλένετε τα δόντια σας ή όταν ξυρίζεστε. Το αποδοτικότερο είναι να έχετε βάλει ηλιακό θερμοσίφωνα.

09.00 Για τις μετακινήσεις προς τη δουλειά σας προτιμήστε τα μέσα μαζικής μεταφοράς ή συνεννοηθείτε με γείτονες που πηγαίνουν προς την ίδια κατεύθυνση και πάρτε μόνο ένα αυτοκίνητο.

18.00 Ώρα για ψώνια. Μην ξεχνάτε την πάνινη οικολογική σας τσάντα για το σούπερ μάρκετ. Διαβάστε τις ετικέτες των τροφίμων και προτιμήστε προϊόντα σε γυάλινες ή χάρτινες συσκευασίες που ανακυκλώνονται ευκολότερα σε σχέση με το πλαστικό.

19.00 Ξεκινάτε μαγείρεμα; Θυμηθείτε: Η κασαρόλα θα πρέπει να εφαρμόζει ακριβώς στο μάτι και είναι διαρκώς σκεπασμένη για εξοικονόμηση ενέργειας. Κλείστε το μάτι 10 λεπτά πρώτου ετοιμαστεί το φαγητό.

20.00 Ξεχωρίστε τα σκουπίδια και επιλέξτε τι θα τοποθετήσετε στους κάδους ανακύκλωσης. Αν έχετε «κομποστοποιητή», μειώστε τα σκουπίδια και αποκτάτε εξαιρετικό λίπασμα.

20.30 Βάλτε πλυντήριο στο γρήγορο πρόγραμμα. Χωρίς πρόπλυση, σε χαμηλή θερμοκρασία (30 βαθμοί) και με γεμάτο τον κάδο του πλυντηρίου εξοικονομείτε πάνω από το 50% της ενέργειας σε κάθε πλύση.

21.30 Χαλαρώνετε βλέποντας τηλεόραση; Ίσως είναι καλύτερο να σβήσετε τα υπόλοιπα φώτα στον χώρο που είστε.

23.00 Πρωτού πέσετε για ύπνο κλείστε όλες τις συσκευές από τον διακόπτη.

«Διαπλάτυνση πεζοδρομίων για να φυτέψουμε πράσινο»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΑΛΑ*

Άλλη μία Ημέρα Περιβάλλοντος. Πάλι θα πούμε τα σχετικά, δηλαδή τι θα πρέπει να κάνουμε εμείς, εσείς και ο Χατζηπετρός, που λέει και το τραγούδι, για να προστατεύσουμε αυτό το ρημάδι (κυριολεκτώ) το περιβάλλον.

Αν και όλοι αποδεχόμαστε ότι η επανάληψη είναι η μήτηρ της μαθήσεως, άρα το να τα πούμε άλλη μια φορά δεν βλάπτει, προσωπικά θα ήθελα να αλλάξω, όπως λέει και ο Ομπάμα αν το εννοεί, και αντί για τα μεγάλα και παγκόσμια, να ζητήσω από την πολιτεία, έστω και αν δεν είναι ακόμη Χριστούγεννα, κάτι πιο χειροπιαστό. Κάτι που μας αφορά όλους. Δεν χρειάζεται να είναι πρωτότυπο, χρειάζεται όμως να είναι εφικτό και να καταλήγει σε ορατή και προβλέψιμη βελτίωση της ποιότητας του καθημερινού μας περιβάλλοντος.

Στη χώρα μας πάνω από 80% του πληθυσμού ζει, δουλεύει, ψωνίζει, κυκλοφορεί, διασκεδάει, σε πόλεις. Και επίσης βλαστημάει, γιατί θέλει - δεν θέλει προπονείται, και όχι λόγω Ολυμπιακών, σε αγώνα βάδην μετ' εμποδίων, προσπαθώντας να περπατήσει στα κατ' ευφημισιόν πεζοδρόμια των

πόλεών μας, πλατύς που ακόμη και σε κάποιους κεντρικούς δρόμους (δες Σόλωνος) φτάνει - δεν φτάνει τα 80 εκατ.

Καταθέτω στους αρμόδιους (δημοτικά συμβούλια, νομαρχίες, υπουργεία, νομπελίστες, υποχθόνιους θεούς κ.λπ.) λοιπόν μία πεζή πρόταση. Να αποφασίσουν τη διαπλάτυνση των πεζοδρομίων ώστε το πλάτος τους να είναι κατ' ελάχιστο 1,80 μέτρο. Σε βάρος του οδοστρώματος και των αυτοκινήτων. Σε όφελος των πεζών και κυρίως των ατόμων με δυσκολίες στη μετακίνηση, των μωρών στα καροτσάκια τους, των ηλικιωμένων, των επισκεπτών, αλλά, όπως τελικά αποδεικνύεται διεθνώς έπειτα από την αρχική -λανθασμένη- αντίδραση, και των εμπορικών μαγαζιών και της τιμής των ακινήτων.

Και αφού μιλάμε για πράγματα μικρά και πεζά, να προσθέσω ότι το κόστος, πράγματι μικρό, να το επωμιστούν οι ιδιοκτήτες των ακινήτων για να μην μπλέξουμε με το χάος των δημόσιων διαδικασιών, παρά μόνο στην έκδοση απόφασης που να επιτρέπει και ταυτόχρονα να επιβάλλει στους ιδιοκτήτες να προχωρήσουν, βάσει προδιαγραφών και χρονοδιαγράμματος, στη δια-

πλάτυνση του πεζοδρομίου τους. Οπου πλέον θα υπάρχει χώρος να ξαναφυτέψουμε και καμιά νεραντζιά (αλλά όχι τραπεζάκια και περίπτερα μετά ψυγείων) αυξάνοντας έτσι και το πράσινο στις αστικές περιοχές που τόσο μας λείπει.

Επειδή όμως αναπόφευκτα θα στενέψουν κάποιοι δρόμοι, μήπως θα έπρεπε να απαγορευτεί και η στάθμευση, ένθεν και ένθεν, στους δρόμους όπου περνάει λεωφορείο, ώστε να αυξηθεί η μέση ταχύτητά του, με αποτέλεσμα μείωση των εκπομπών ρύπων και αύξηση της ελκυστικότητας των ΜΜΜ, με τη συνεπακόλουθη ελαχιστοποίηση των «επικλήσεων» προς τα θεία.

Τολμώ να ζητήσω και την τρίτη χάρη; Επειδή, σύμφωνα με τις ολοσέλιδες αναγγελίες στον Τύπο, δεν μένουν παρά ελάχιστα να γίνουν στο περιβάλλον, θα μπορούσε μέσα σε αυτά τα ελάχιστα να συμπεριληφθεί και ο συντονισμός όλων των συναρμοδίων ώστε να υλοποιηθούν οι δύο προηγούμενες ευχές μου εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, π.χ. μέχρι την επόμενη ή έστω και τη μεθεπόμενη Ημέρα του Περιβάλλοντος, και όχι σε τρία τέρμινα;

* Μηχανικός Περιβάλλοντος, διευθυντής FACETS, ΕΠΕ

«Σε 40 χρόνια μολύναμε, όσο τα τελευταία 10.000»

Του δρος ΕΥΘΥΜΗ ΛΕΚΚΑ*

Η ήρεμη περιβαλλοντική κρίση της δεκαετίας του '60 έχει, σήμερα, εξελιχθεί σε κρίση επιβίωσης, έχοντας επιτευχθεί το ανενανάληπτο! Να μολύνουμε τον πλανήτη μέσα σε αυτά τα 40 χρόνια τόσο πολύ όσο μολύνθηκε τα τελευταία 10.000 και πλέον χρόνια.

Το μεγάλο ερώτημα, όσον αφορά τη συνειδητοποίηση του προβλήματος, πριν από περίπου μία 20ετία ήταν αν η ίδια η κοινωνία είχε αντιληφθεί ότι υπήρχε όντως κρίση. Με λίγα λόγια, εάν είχε διαμορφωθεί μια ευρεία κοινή αντίληψη, που θα άλλαζε τον τρόπο ζωής και την περιβαλλοντική ηθική ή ήταν απλώς ανησυχίες και έντονο ενδιαφέρον για το περιβάλλον που αφορούσε ένα ελπιστικό κύκλο διανοούμενων και επιστημόνων.

Το μεγάλο πρόβλημα σήμερα κατά την άποψή μου είναι ότι, ενώ η κοινωνία έχει αντιληφθεί σε μεγάλο βαθμό την εκρηκτική διόγκωση της κρίσης –χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ακολουθεί και τις αρμόζουσες πρακτικές, όπως για παράδειγμα τον περιορισμό της κατανάλωσης στις αναπτυγμένες χώρες και τη μείωση των γεννήσεων στις υπανάπτυκτες, στοιχεία τα οποία πραγματικά θέτουν σε κίνδυνο την ασταθή ισορροπία σε μια σειρά από περιβαλλοντικές παραμέτρους– οι πολιτικοί διαπραττουν κατά συρ-

ροή μεγάλα λάθη και εγκλήματα. Λάθη και εγκλήματα που αφορούν αφ' ενός μεν την αδράνεια ή εν πάση περιπτώσει τη διαστατικότητα στη λήψη μέτρων σε διεθνές και εθνικό επίπεδο και αφ' ετέρου κυρίως την εκμετάλλευση της περιβαλλοντικής κρίσης για την προώθηση της «φιλο-περιβαλλοντικής» εικόνας τους.

Οι σκηνές με τη φύτευση δέντρων σε καμένες περιοχές, η συγκέντρωση αδέσποτων απορριμμάτων, η διαλογή των απορριμμάτων για την ανακύκλωση, η μετακίνηση χωρίς αυτοκίνητο, η συγγραφή δήθεν περισπούδαστων άρθρων, η διοργάνωση συνεδρίων χωρίς παρεμπιπτότως καμία απολύτως επιστημονική τεκμηρίωση και συμμετοχή, τα κοινωνικά γκαλά για το περιβάλλον κ.λπ. είναι μια σειρά από επικοινωνιακά τεχνάσματα και θεωρούνται ο ισχυρότερος μαγνήτης συγκέντρωσης ψήφων.

Αντίθετα, η επιστημονική έρευνα που στηρίζεται στη συγκέντρωση, ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων, αλλά και οι ειδικό επιστήμονες αγνοούνται και περιθωριοποιούνται συστηματικά.

Δυστυχώς, το περιβάλλον σήμερα απέκτησε ακόμα ένα κίνδυνο: την περιβαλλοντική «ευσαιθησία» των πολιτικών, που αποτελεί μια ισχυρή μετοχή στο πολιτικό χρηματιστήριο.

* Καθηγήτρια Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών